

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

23 maj 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Asylpolitik – Subsidiärt skyddsbehövande – Direktiv 2011/95/EU – Artikel 19 – Återkallande av status som subsidiärt skyddsbehövande – En myndighets felaktiga bedömning av de faktiska omständigheterna”

I mål C-720/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Verwaltungsgerichtshof (Högsta förvaltningsdomstolen, Österrike) genom beslut av den 14 december 2017, som inkom till domstolen den 28 december 2017, i målet

Mohammed Bilali

mot

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden E. Regan samt domarna C. Lycourgos, E. Juhász (referent), M. Ilešič och I. Jarukaitis,

generaladvokat: Yves Bot,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Mohammed Bilali, genom N. Lorenz, Rechtsanwältin,
- Österrikes regering, genom G. Hesse, i egenskap av ombud,
- Ungerns regering, genom M.Z. Fehér, G. Koós och G. Tornyai, samtliga i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom H.S. Gijzen och K. Bulterman, båda i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

- Förenade kungarikets regering, genom R. Fadoju, i egenskap av ombud, biträdd av D. Blundell, barrister,
- Europeiska kommissionen, genom M. Condou-Durande och S. Grünheid, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 24 januari 2019 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9).
- 2 Denna begäran har framställts i ett förfarande mellan Mohammed Bilali och Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (den österrikiska federala myndigheten för immigration och asyl) med avseende på återkallandet av hans status som subsidiärt skyddsbehövande.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

- 3 Konventionen angående flyktingars rättsliga ställning undertecknades den 28 juli 1951 i Genève (Förenta nationernas fördragssamling, volym 189, s. 137, nr 2545 (1954)) och trädde i kraft den 22 april 1954. Den har kompletterats och ändrats genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning, som antogs i New York den 31 januari 1967, vilket i sin tur trädde i kraft den 4 oktober 1967 (nedan kallad Genèvekonventionen).
- 4 I artikel 1 A i konventionen definieras vad som där avses med begreppet flykting, och i artikel 1 C anges därefter följande:

”Denna konvention skall upphöra att vara tillämplig på den som omfattas av bestämmelserna under A ovan men som

- 1) av fri vilja på nytt begagnar sig av det lands skydd, vari han är medborgare; eller
- 2) efter att hava förlorat sitt medlemskap, av fri vilja återförvärvar detsamma; eller
- 3) förvärvar medlemskap i ett nytt land och kommer i åtnjutande av detta lands skydd; eller
- 4) av fri vilja återvänder för att bosätta sig i det land, som han lämnat eller utanför vilket han fortsatt att uppehålla sig på grund av fruktan för förföljelse; eller
- 5) icke kan fortfara att vägra begagna sig av det lands skydd, vari han är medborgare, enär de omständigheter, till följd av vilka han blivit erkänd såsom flykting, icke längre föreligga,

dock att denna bestämmelse icke avser flykting hänförlig under A 1) ovan, som kan åberopa på tidigare förföljelse grundade, tungt vägande skäl för vägran att begagna sig av det lands skydd, vari han är medborgare.

- 6) utan att äga medborgarskap i något land kan återvända till det land, vari han tidigare hade sin vanliga vistelseort, enär de omständigheter, till följd av vilka han blivit erkänd såsom flykting, icke längre föreligga;

dock att denna bestämmelse icke avser flykting hänförlig under A 1) ovan, som kan åberopa på tidigare förföljelse grundade, tungt vägande skäl för vägran att begagna sig av det lands skydd, vari han är medborgare.”

Unionsrätt

Direktiv 2011/95

- 5 Skälen 3, 8, 9, 12 och 39 i direktiv 2011/95 har följande lydelse:

”(3) Europeiska rådet enades vid sitt särskilda möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 om att arbeta för att inrätta ett gemensamt europeiskt asylsystem, grundat på en fullständig och absolut tillämpning av [Genèvekonventionen av den 28 juli 1951], kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967 (protokollet), och på så sätt bekräfta principen om non-refoulement samt säkerställa att ingen skickas tillbaka för att bli utsatt för förföljelse.

...

(8) I den europeiska pakten för invandring och asyl som antogs den 15 och 16 oktober 2008 noterade Europeiska rådet att skillnaderna fortfarande är stora mellan medlemsstaterna när det gäller beviljande av skydd och formerna för skyddet. Europeiska rådet efterfrågade nya initiativ för att fullborda inrättandet av ett gemensamt europeiskt asylsystem, i enlighet med vad som anges i Haagprogrammet, och därigenom erbjuda en högre skyddsnivå.

(9) I Stockholmsprogrammet bekräftade Europeiska rådet sitt engagemang för målet att i enlighet med artikel 78 [FEUF] senast 2012 upprätta ett gemensamt område för skydd och solidaritet som grundar sig på ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig status för personer som beviljats internationellt skydd.

...

(12) Huvudsyftet med detta direktiv är dels att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, dels att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater.

...

(39) Hänsyn bör tas till Stockholmsprogrammets uppmaning om att inrätta en enhetlig status för flyktingar och personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, med undantag för de avvikelser som är nödvändiga och objektivt motiverade, och personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande bör beviljas samma rättigheter och förmåner som de som flyktingar beviljas enligt detta direktiv, och på samma villkor som dessa.”

6 I artikel 2 i direktiv 2011/95 föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

a) *internationellt skydd*: flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande enligt definitionerna i leden e och g.

...

f) *person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som inte uppfyller kraven för att betecknas som flykting, men där det finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, eller, i fråga om en statslös person, till det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15 och som inte omfattas av artikel 17.1 och 17.2 och som inte kan, eller på grund av en sådan risk inte vill begagna sig av det landets skydd.

g) *status som subsidiärt skyddsbehövande*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som en person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande.

h) *ansökan om internationellt skydd*: en ansökan om skydd som ges in till en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande och att denne inte uttryckligen ansöker om en annan typ av skydd som ligger utanför detta direktivs tillämpningsområde och som kan omfattas av en separat ansökan.

...”

7 Artikel 3 i direktivet har följande lydelse:

”Medlemsstaterna får införa eller behålla förmånligare bestämmelser för att fastställa vem som ska betraktas som flykting eller som en person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för att fastställa innebörden av internationellt skydd, förutsatt att de är förenliga med detta direktiv.”

8 Artikel 14 i samma direktiv har rubriken ”Återkallande av, upphävande av eller vägran att förnya flyktingstatus” och innehåller följande bestämmelser:

”1. När det gäller ansökningar om internationellt skydd som lämnats in efter ikraftträdandet av rådets direktiv 2004/83/EG [av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 304, 2004, s. 12)] ska medlemsstaterna återkalla, upphäva eller vägra att förnya den flyktingstatus som beviljats av en statlig, administrativ eller domstolsliknande myndighet eller ett domstolsliknande organ till en tredjelandsmedborgare eller statslös person om flyktingen har upphört att omfattas av en sådan status enligt artikel 11.

2. Utan att det påverkar flyktingens skyldighet enligt artikel 4.1 att uppge alla relevanta fakta och lämna alla relevanta handlingar som han eller hon förfogar över, ska den medlemsstat som har beviljat flyktingstatus i varje enskilt fall bevisa att den berörda personen har upphört att vara eller aldrig har varit flykting enligt punkt 1 i den här artikeln.

3. Medlemsstaterna ska återkalla, upphäva eller vägra att förnya en tredjelandsmedborgares eller statslös persons flyktingstatus om de berörda medlemsstaterna efter beviljandet av flyktingstatus fastställer att vederbörande

- a) inte skulle ha ansetts som eller inte kan anses vara flykting i enlighet med artikel 12,
- b) har förvrängt eller utelämnat fakta, inklusive användning av falska handlingar, och detta varit avgörande för beviljandet av flyktingstatus.

4. Medlemsstater får återkalla, upphäva eller vägra att förnya status som beviljats en flykting av ett regeringsorgan, ett förvaltningsrättsligt organ, en domstol eller ett domstolsliknande organ om

- a) det finns skälig anledning att betrakta vederbörande som en fara för säkerheten i den medlemsstat där han eller hon befinner sig, eller
- b) vederbörande utgör en samhällsfara i medlemsstaten i fråga med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.

5. I de situationer som beskrivs i punkt 4 får medlemsstaterna besluta att inte bevilja status för en flykting om ett sådant beslut ännu inte har fattats.

6. Personer som omfattas av punkt 4 eller 5 ska ha de rättigheter som anges i eller som liknar dem som anges i artiklarna 3, 4, 16, 22, 31, 32 och 33 i Genèvekonventionen om de befinner sig i medlemsstaten.”

- 9 Kapitel V i direktiv 2011/95, med rubriken ”Förutsättningar för subsidiärt skydd”, innehåller särskilt artikel 15, med rubriken ”Allvarlig skada”, som har följande lydelse:

”Allvarlig skada utgörs av

- a) dödsstraff eller avrättning, eller
- b) tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande i ursprungslandet, eller
- c) allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt.”

- 10 I artikel 16 i samma direktiv förskrivs följande:

”1. En tredjelandsmedborgare eller en statslös person ska inte längre anses uppfylla kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, då de omständigheter som ledde till att status som subsidiärt skyddsbehövande beviljades inte längre föreligger, eller har ändrats i sådan grad att skydd inte längre behövs.

2. Vid beaktande av punkt 1 ska medlemsstaterna ta hänsyn till om omständigheterna har ändrats så väsentligt och varaktigt att personen som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande inte längre är utsatt för en verklig risk för allvarlig skada.

3. Punkt 1 ska inte tillämpas på personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande och som kan åberopa tungt vägande skäl grundade på tidigare allvarlig skada för att inte vilja begagna sig av det lands skydd vari han eller hon är medborgare eller, om det är fråga om en statslös person, det land där han eller hon tidigare hade sin varaktiga vistelseort.”

11 Artikel 18 i direktivet har följande lydelse:

”Medlemsstaterna ska bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person status som subsidiärt skyddsbehövande om han eller hon uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande enligt kapitlen II och V.”

12 I artikel 19 i samma direktiv, som har rubriken ”Återkallande av, upphävande av eller vägran att förnya status som subsidiärt skyddsbehövande”, föreskrivs följande:

”1. När det gäller ansökningar om internationellt skydd som lämnats efter ikraftträdandet av direktiv 2004/83/EG ska medlemsstaterna återkalla, upphäva eller vägra att förnya en tredjelandsmedborgares eller en statslös persons status som subsidiärt skyddsbehövande som beviljats av ett regeringsorgan, ett förvaltningsrättsligt organ, en domstol eller ett domstolsliknande organ om vederbörande inte längre uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande enligt artikel 16.

2. Medlemsstaterna får återkalla, upphäva eller vägra att förnya en tredjelandsmedborgares eller en statslös persons status som subsidiärt skyddsbehövande som beviljats av ett regeringsorgan, ett förvaltningsrättsligt organ, en domstol eller ett domstolsliknande organ om han eller hon, efter det att status som subsidiärt skyddsbehövande beviljats, inte längre uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med artikel 17.3.

3. Medlemsstaterna ska återkalla, upphäva eller vägra att förnya en tredjelandsmedborgares eller en statslös persons status som subsidiärt skyddsbehövande om

a) han eller hon efter beviljandet av status som subsidiärt skyddsbehövande inte borde ha betecknats som eller inte längre uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med artikel 17.1 och 17.2,

b) han eller hon har förvrängt eller utelämnat fakta, inklusive användning av falska handlingar, och detta varit avgörande för att bevilja status som subsidiärt skyddsbehövande.

4. Utan att det påverkar tredjelandsmedborgarens eller den statslösa personens skyldighet enligt artikel 4.1 att uppge alla relevanta fakta och lämna alla relevanta handlingar som han eller hon förfogar över ska den medlemsstat som har beviljat status som subsidiärt skyddsbehövande i varje enskilt fall bevisa att den berörda personen inte längre uppfyller eller aldrig har uppfyllt kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med punkterna 1, 2 och 3 i den här artikeln.”

Direktiv 2003/109

13 I artikel 4.1a i rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EGT L 16, 2003, s. 44), i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011 (EUT L 132, 2011, s. 1) (nedan kallat direktiv 2003/109), föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska inte bevilja ställning som varaktigt bosatt på grundval av beviljat internationellt skydd i fall av återkallande eller upphävande av eller vägran att förnya ett internationellt skydd enligt artiklarna 14.3 och 19.3 i direktiv 2004/83/EG.”

14 I artikel 9.3a i direktiv 2003/109, som införts genom direktiv 2011/51, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna får upphäva ställning som varaktigt bosatt i fall av återkallande eller upphävande av eller vägran att förnya internationellt skydd enligt artiklarna 14.3 och 19.3 i direktiv 2004/83/EG, om ställningen som varaktigt bosatt erhållits på grundval av internationellt skydd.”

Österrikisk rätt

15 I 8 § Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (den federala lagen om beviljande av asyl), i den version som var tillämplig på omständigheterna i målet vid den nationella domstolen (nedan kallad AsylG 2005), föreskrivs följande:

”1) Status som subsidiärt skyddsbehövande ska beviljas en utlänning

1. som har ansökt om internationellt skydd i Österrike, om denna ansökan har avslagits vad gäller beviljande av asyl eller
2. vars ställning som berättigad till asyl har återkallats när det på grund av avvisning, utvisning vid illegal inresa i landet eller återförande till ursprungslandet finns en konkret risk för överträdelse av artikel 2 [i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen)], artikel 3 i [denna konvention] eller protokoll 6 eller 13 till [nämnda konvention], eller medför ett allvarligt hot mot utlänningens liv eller person som enskild till följd av urskillningslöst våld i samband med en nationell eller internationell konflikt.

...

6. Om den asylsökandes ursprungsland inte kan fastställas ska ansökan om internationellt skydd avslås med avseende på status som subsidiärt skyddsbehövande. I så fall ska ett beslut om återvändande fattas, såvitt detta är förenligt med 9 § styckena 1 och 2 i [lagen om förfarandet vid den federala myndigheten för immigration och asyl].

...”

16 I 9 § AsylG 2005 föreskrivs följande:

”1) En utlännings status som subsidiärt skyddsbehövande ska återkallas ex officio genom beslut om

1. förutsättningarna för beviljande av status som subsidiärt skyddsbehövande (8 § stycke 1) inte, eller inte längre, är uppfyllda,

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

17 Mohammed Bilali, som uppgav sig vara statslös, ansökte den 27 oktober 2009 om internationellt skydd i Österrike. Den 15 mars 2010 avslogs denna ansökan av Bundesasylamt (den federala myndigheten för asylärenden, Österrike). Asylgerichtshof (domstolen för asylfrågor, Österrike) biföll den 8 april 2010 talan mot detta beslut och återförvisade ärendet för en ny prövning.

- 18 Genom beslut av den 27 oktober 2010 avtog den federala asylmyndigheten Mohammed Bilalis asylansökan samtidigt som han beviljades status som subsidiärt skyddsbehövande. Myndigheten uppgav att Mohammed Bilalis nationalitet inte hade fastställts men att han förmodligen var algerisk medborgare. Han beviljades subsidiärt skydd med motiveringen att han på grund av den höga arbetslösheten, bristen på infrastruktur och den pågående osäkerheten i Algeriet, riskerade att utsättas för omänsklig behandling i den mening som avses i artikel 3 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen) vid ett återvändande till detta land.
- 19 Mohammed Bilali överklagade beslutet att avslå hans asylansökan vid Asylgerichtshof (domstolen för asylfrågor). Beslutet om beviljande av status som subsidiärt skyddsbehövande vann däremot laga kraft.
- 20 Genom dom av den 16 juli 2012 ogiltigförklarade Asylgerichtshof (domstolen för asylfrågor) beslutet om avslag på sökandens asylansökan, och konstaterade särskilt att det, när det gäller hans medborgarskap, endast hade gjorts antaganden.
- 21 Genom beslut av den 24 oktober 2012 avtog den federala asylmyndigheten återigen Mohammed Bilalis asylansökan. Dessutom återkallade myndigheten ex officio hans status som subsidiärt skyddsbehövande, vilken hade beviljats den 27 oktober 2010, och upphävde det tillfälliga uppehållstillstånd som beviljats honom i egenskap av subsidiärt skyddsbehövande. Asylmyndigheten avtog även Mohammed Bilalis ansökan om status som subsidiärt skyddsbehövande i egenskap av marockansk medborgare och antog ett beslut om återvändande med Marocko angivet som mottagarland.
- 22 Den federala asylmyndigheten konstaterade att kraven för subsidiärt skydd aldrig hade varit uppfyllda. Det framgick av svaret från informationstjänsten gällande ursprungsländerna att antagandet att Algeriet var Mohammed Bilalis hemland var felaktigt och att den sistnämnde kunde ha såväl marockanskt som mauretanskt medborgarskap.
- 23 Genom dom av den 21 januari 2016 avtog Bundesverwaltungsgericht (den federala förvaltningsdomstolen, Österrike) delvis Mohammed Bilalis överklagande av beslutet av den 24 oktober 2012, särskilt i den mån talan avsåg den del av beslutet där den status som subsidiärt skyddsbehövande som beviljats honom återkallades. Nämnda domstol ogiltigförklarade emellertid den del av beslutet som förpliktade sökanden att återvända till Marocko.
- 24 Vad gäller Mohamed Bilalis nationalitet konstaterade Bundesverwaltungsgericht (den federala förvaltningsdomstolen) att denne hade dubbelt medborgarskap, marockanskt och mauretanskt, och att han vid flera tillfällen hade förklarat att hans familj hade sitt ursprung i Marocko. Status som subsidiärt skyddsbehövande hade emellertid beviljats honom på den grunden att hans ursprungsland var Algeriet, vilket enligt den domstolen innebar att myndigheten hade fog för att återkalla denna status med stöd av 9 § 1 AsylG 2005, jämförd med 8 § 1 i samma lag. Nämnda domstol bedömde även att det följde av återkallandet av statusen som subsidiärt skyddsbehövande att det tillfälliga uppehållstillståndet skulle återkallas. Den domstolen ansåg vidare att det inte var fastställt att Mohammed Bilali skulle utsättas för hot mot hans liv eller person på så sätt att ett återförande till Marocko skulle strida mot artikel 3 i Europakonventionen.
- 25 Mohammed Bilali har överklagat denna dom till den hänskjutande domstolen.
- 26 Den hänskjutande domstolen konstaterar inledningsvis att Mohammed Bilali hade beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande genom den federala asylmyndighetens beslut av den 27 oktober 2010 på grundval av att han var algerisk medborgare. Detta beslut har vunnit laga kraft men myndigheten återkallade genom beslut av den 24 oktober 2012 Mohammed Bilalis status som subsidiärt skyddsbehövande på grund av omständigheter som uppdagats genom en utredning som genomfördes efter det att statusen beviljats. Enligt den hänskjutande domstolen finns det inget som tyder på att

dröjsmålet med att samla in uppgifterna berodde på Mohammed Bilali. Tvärtom har Mohammed Bilali vid flera tillfällen påpekat att han inte är algerisk medborgare, utan är statslös. Den hänskjutande domstolen uppger vidare att den överklagade domen inte visar att de ”rättsligt relevanta omständigheterna” har ändrats sedan Mohammed Bilali beviljades status som subsidiärt skyddsbehövande.

- 27 Den hänskjutande domstolen anger i detta avseende att Bundesverwaltungsgericht (den federala förvaltningsdomstolen) har grundat sig på artikel 9 § 1 (1) AsylG 2005, enligt vilken en utlännings status som subsidiärt skyddsbehövande ska återkallas ex officio när kraven för att bevilja sådan status inte, eller inte längre, är uppfyllda. Enligt den hänskjutande domstolen är det första alternativet i den bestämmelsen tillämpligt i förevarande mål, det vill säga det fall där kraven för beviljande inte var uppfyllda vid den tidpunkt då beslutet för beviljandet antogs. Den hänskjutande domstolen påpekar att om den behöriga myndigheten avser att återkalla denna status ex officio enligt det första alternativet, görs i bestämmelsen ingen åtskillnad på situationerna när kraven för att bevilja status som skyddsbehövande inte var uppfyllda på grund av att sökanden inte kunde skyddas eller på grund av att han inte behövde skyddas. Bestämmelsen innehåller ingen ytterligare begränsning enligt vilken endast bedrägligt förvärv av status som subsidiärt skyddsbehövande kan beröva beslutet om beviljande av sådan status all rättslig verkan. Ett enkelt misstag från myndigheternas sida kan således också omfattas av tillämpningsområdet för denna bestämmelse.
- 28 Den hänskjutande domstolen påpekar emellertid att artikel 19.3 b i direktiv 2011/95 däremot inte omfattar en situation då statusen som subsidiärt skyddsbehövande återkallas enbart på grund av att myndigheterna har fått ny information. Detta skulle kunna innebära att denna status inte kan återkallas när de faktiska omständigheterna förblir oförändrade, trots att myndigheterna har gjort en felaktig bedömning vad gäller förekomsten av några av de omständigheter som motiverar beviljandet av subsidiärt skydd, om sökanden inte har gjort sig skyldig till någon av de handlingar som bestämmelsen avser.
- 29 Den hänskjutande domstolen konstaterar emellertid att det i artikel 19.1 i direktiv 2011/95 föreskrivs att medlemsstaterna ska återkalla, upphäva eller vägra att förnya status som subsidiärt skyddsbehövande om den berörda personen har upphört att vara skyddsbehövande enligt artikel 16 i direktivet, nämligen när de omständigheter som berättigade att ett sådant skydd beviljades inte längre föreligger. Enligt den hänskjutande domstolen kan en sådan ordalydelse tolkas så, att det är fråga om omständigheter som var kända vid beviljandet av status som subsidiärt skyddsbehövande, vilket innebär att rätten till skydd upphör också om den behöriga myndighetens kunskaper ändras.
- 30 Mot denna bakgrund beslutade Verwaltungsgerichtshof (Högsta förvaltningsdomstolen, Österrike) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Utgör de unionsrättsliga bestämmelserna, särskilt artikel 19.3 i [direktiv 2011/95] hinder för en nationell bestämmelse i en medlemsstat, gällande möjligheten att återkalla status som subsidiärt skyddsbehövande, enligt vilken denna status kan återkallas utan att de faktiska omständigheter som varit avgörande för beviljandet av denna status har ändrats i sig, men det endast är myndighetens aktuella kunskapsläge vad gäller dessa omständigheter som har förändrats, och tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen varken har förvrängt eller utelämnat uppgifter på ett sätt som har varit avgörande för beslutet att bevilja status som subsidiärt skyddsbehövande?”

Tolkningsfrågan

- 31 Den nationella domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 19 i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att den utgör hinder för en medlemsstat att återkalla status som subsidiärt skyddsbehövande när denna status har beviljats utan att villkoren för detta beviljande har uppfyllts, på grundval av uppgifter som sedermera har uppdragats vara felaktiga, även om den berörda personen inte har vilselett medlemsstaten i detta hänseende.
- 32 Det ska inledningsvis påpekas att i det nationella målet antogs beslutet om att återkalla status som subsidiärt skyddsbehövande den 24 oktober 2012, medan tidsfristen för införlivande av artikel 19 i direktiv 2011/95, i enlighet med artikel 39 i direktivet, löpte ut den 21 december 2013.
- 33 Enligt fast rättspraxis presumeras emellertid nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten vara relevanta. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 28 mars 2019, *Idi*, C-101/18, EU:C:2019:267, punkt 28 och där angiven rättspraxis).
- 34 I förevarande fall ska den hänskjutande domstolen pröva ett överklagande av den dom som Bundesverwaltungsgericht (den federala förvaltningsdomstolen) meddelade den 21 januari 2016 om avslag på talan mot det beslut av den 24 oktober 2012 där status som subsidiärt skyddsbehövande återkallades. Under dessa omständigheter är det inte uppenbart att tolkningen av artikel 19 i direktiv 2011/95 inte har något samband med saken i målet vid den hänskjutande domstolen.
- 35 Mot bakgrund av detta antagande ska det för det första påpekas att direktiv 2011/95 har antagits med stöd av bland annat artikel 78.2 b FEUF och därför bland annat syftar till att inrätta ett enhetligt system för subsidiärt skydd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 juli 2018, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 88). Av skäl 12 i direktivet framgår vidare att ett av dess främsta mål är att säkerställa att alla medlemsstater tillämpar gemensamma kriterier för att identifiera personer med ett verkligt behov av internationellt skydd (dom av den 13 september 2018, *Ahmed*, C-369/17, EU:C:2018:713, punkt 37, och av den 14 maj 2019, *M m.fl.* (återkallelse av flyktingstatus), C-391/16, C-77/17 och C-78/17, EU:C:2019:403, punkt 79).
- 36 Det framgår av artikel 18 i direktiv 2011/95, jämförd med definitionen i artikel 2 f i detta av en ”person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande” och i artikel 2 g av ”status som subsidiärt skyddsbehövande”, att subsidiärt skydd i den mening som avses i direktivet i princip ska beviljas en tredjelandsmedborgare eller statslös person som har välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp, eller som löper en verklig risk för att lida allvarlig skada i den mening som avses i artikel 15 i direktivet, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, eller till det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2018, *Ahmedbekova*, C-652/16, EU:C:2018:801, punkt 47).
- 37 I direktiv 2011/95 föreskrivs däremot inte att status som subsidiärt skyddsbehövande ska beviljas andra tredjelandsmedborgare eller statslösa personer än de som anges i föregående punkt i denna dom (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2018, *Ahmedbekova*, C-652/16, EU:C:2018:801, punkt 48).
- 38 Det framgår emellertid av beslutet om hänskjutande att den behöriga österrikiska myndighet som prövade den ansökan om internationellt skydd som ingavs av sökanden i målet vid den nationella domstolen gjorde ett misstag vid fastställandet av dennes förmodade nationalitet. Av detta beslut

framgår även att sökanden aldrig har löpt en verklig risk att lida allvarlig skada, i den mening som avses i artikel 15 i direktivet, om han återsänds till sitt ursprungsland, eller till det land där han tidigare hade sin vanliga vistelseort.

- 39 Även om artikel 3 i direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att införa eller behålla mer fördelaktiga villkor för beviljande av status som subsidiärt skyddsbehövande, har den hänskjutande domstolen inte hänvisat till någon nationell lag av detta slag.
- 40 I artikel 19 i direktiv 2011/95 anges i vilka fall medlemsstaterna får eller måste återkalla, upphäva eller vägra att förnya statusen som subsidiärt skyddsbehövande.
- 41 För det andra ska påpekas, så som den hänskjutande domstolen har anfört, att artikel 19.3 b i det direktivet föreskriver att status som subsidiärt skyddsbehövande ska återkallas endast om den berörda personen har förvranget eller utelämnat uppgifter på ett sätt som har varit avgörande för beslutet att bevilja sådan status. Inte heller föreskrivs det uttryckligen i någon annan bestämmelse i direktivet att denna status måste eller kan återkallas om, såsom är fallet i det nationella målet, det ifrågavarande beslutet att bevilja sådan status har antagits på grundval av felaktiga uppgifter, när den berörda personen inte har gjort sig skyldig till några förvrängningar eller utelämnanden i detta avseende.
- 42 För det tredje ska likväl konstateras att det inte uttryckligen utesluts i artikel 19 i direktiv 2011/95 att status som subsidiärt skyddsbehövande kan förloras om den mottagande medlemsstaten inser att denna status har beviljats på grundval av oriktiga uppgifter som inte kan tillskrivas den berörda personen.
- 43 Det ska således prövas huruvida en annan av de situationer som kan medföra att status som subsidiärt skyddsbehövande förloras, såsom dessa anges i artikel 19 i direktiv 2011/95, kan vara tillämplig på ett sådant fall, med beaktande av den allmänna systematiken i och syftet med direktiv 2011/95.
- 44 I detta avseende ska det inledningsvis påpekas att domstolen redan har slagit fast att det skulle strida mot den allmänna systematiken i och syftet med direktiv 2011/95 att låta tredjelandsmedborgare, som befinner sig i en situation som helt saknar samband med den logiska grunden för internationellt skydd, komma i åtnjutande av de typer av status som direktivet föreskriver (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 december 2014, *M'Bodj*, C-542/13, EU:C:2014:2452, punkt 44). Situationen för en person som har beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande på grundval av felaktiga uppgifter utan att någonsin ha uppfyllt kraven för att erhålla sådan status saknar samband med den logiska grunden för internationellt skydd.
- 45 Förlusten av status som subsidiärt skyddsbehövande är följaktligen i en sådan situation förenlig med den allmänna systematiken i och syftet med direktiv 2011/95, och i synnerhet med artikel 18 i detta, där det anges att status som subsidiärt skyddsbehövande endast ska beviljas personer som uppfyller angivna villkor. Om den berörda medlemsstaten inte lagligen kunde bevilja status som subsidiärt skyddsbehövande, finns det desto större skäl till att den ska återkalla sådan status när dess misstag upptäcks (se, analogt, dom av den 24 juni 2015, *H. T.*, C-373/13, EU:C:2015:413, punkt 49).
- 46 Det ska vidare påpekas att det i artikel 19.1 i direktiv 2011/95 föreskrivs att medlemsstaterna, vad gäller ansökningar om internationellt skydd som, i likhet med vad som är fallet i det nationella målet, har ingetts efter det att direktiv 2004/83 trädde i kraft, måste återkalla, upphäva eller vägra att förnya status som subsidiärt skyddsbehövande, om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen har upphört att vara en person som kan beviljas sådan status i enlighet med artikel 16 i direktiv 2011/95.
- 47 Enligt denna artikel 16.1 ska en tredjelandsmedborgare eller en statslös person inte längre anses uppfylla kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, då de omständigheter som ledde till att status som subsidiärt skyddsbehövande beviljades inte längre föreligger, eller har ändrats i sådan grad att skydd inte längre behövs. Enligt punkt 2 i den artikeln ska omständigheterna ha

ändrats så väsentligt och varaktigt att personen som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande inte längre är utsatt för en verklig risk för allvarlig skada i den mening som avses i artikel 15 i samma direktiv.

- 48 Det framgår således av själva ordalydelsen av artikel 19.1 i direktiv 2011/95 att det föreligger ett orsakssamband mellan den förändring av omständigheterna, som avses i artikel 16 i direktivet, och omöjligheten för den berörda personen att behålla sin status som subsidiärt skyddsbehövande, eftersom vederbörandes ursprungliga fruktan för allvarlig skada, i den mening som avses i artikel 15 i direktivet, inte längre är välgrundad (se, analogt, dom av den 2 mars 2010, Salahadin Abdulla m.fl., C-175/08, C-176/08, C-178/08 och C-179/08, EU:C:2010:105, punkt 66).
- 49 Även om en sådan förändring som regel är resultatet av en förändring av omständigheterna i tredjelandet, vilken avhjälper skälen till att status som subsidiärt skyddsbehövande beviljades, kvarstår det faktum att det inte uttryckligen föreskrivs i artikel 16 i direktiv 2011/95 att tillämpningen av denna bestämmelse begränsas till en sådan situation och att en förändring av mottagarlandets kunskapsläge vad gäller den berördes personliga situation, på samma sätt, kan leda till att den ursprungliga fruktan att drabbas av allvarlig skada, i den mening som avses i artikel 15 i samma direktiv, inte längre framstår som välgrundad mot bakgrund av de nya uppgifter som denna medlemsstat har fått tillgång till.
- 50 Detta gäller emellertid endast om de nya uppgifter som mottagarlandet har fått tillgång till innebär en förändring av dess kunskapsläge som är väsentlig och varaktig vad gäller frågan huruvida den berörda personen uppfyller villkoren för att beviljas status som subsidiärt skyddsbehövande.
- 51 Av artikel 16 i direktiv 2011/95, jämförd med artikel 19 i samma direktiv, följer följaktligen, mot bakgrund av den allmänna systematiken i och syftet med direktivet, att om den mottagande medlemsstaten får ny information som visar att personen, i motsats till medlemsstatens ursprungliga bedömning av situationen för en tredjelandsmedborgare eller statslös person som har beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande, på grundval av felaktiga uppgifter, aldrig har löpt risk för allvarlig skada, i den mening som avses i artikel 15 i det direktivet, ska medlemsstaten göra bedömningen att de omständigheter som ligger till grund för beviljandet av denna status har förändrats på ett sådant sätt att det inte längre är motiverat att bibehålla denna status.
- 52 Den omständigheten att den mottagande medlemsstatens misstag vid beviljandet av denna status inte kan tillskrivas den berörda personen påverkar inte bedömningen enligt vilken den senare egentligen aldrig har varit en ”person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande”, i den mening som avses i artikel 2 f i direktiv 2011/95. Den berörda personen har således aldrig uppfyllt de villkor som berättigar till status som subsidiärt skyddsbehövande i den mening som avses i artikel 2 g i det direktivet.
- 53 För det fjärde ska noteras att en sådan tolkning stöds av en tolkning av direktiv 2011/95 i ljuset av Genèvekonventionen.
- 54 Det följer av artikel 78.1 FEUF att den gemensamma politik avseende asyl, subsidiärt skydd och tillfälligt skydd som unionen utformar ska vara förenlig med Genèvekonventionen (dom av den 13 september 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punkt 37). Av skäl 3 i direktiv 2011/95 framgår vidare att unionslagstiftaren, med inspiration från Europeiska rådets slutsatser i Tammerfors, har avsett att lägga en fullständig tillämpning av Genèvekonventionen till grund för det europeiska asylsystem som direktivet bidrar till att definiera (dom av den 1 mars 2016, Alo och Osso, C-443/14 och C-444/14, EU:C:2016:127, punkt 30).
- 55 Dessa överväganden är i princip endast relevanta när det gäller villkoren för beviljande av flyktingstatus och dess innehåll, i den mån som konventionens system endast gäller flyktingar och inte personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande. Det framgår dock av skälen 8, 9 och 39 i

direktiv 2011/95 att unionslagstiftaren, som svar på Stockholmsprogrammet, önskat upprätta en enhetlig status för personer som beviljats internationellt skydd och därför valt att ge alternativt skyddsbehövande samma rättigheter och fördelar som personer med flyktingstatus, med förbehåll för nödvändiga och objektivt motiverade undantag (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 mars 2016, Alo och Osso, C-443/14 och C-444/14, EU:C:2016:127, punkterna 31 och 32).

- 56 Unionslagstiftaren har dessutom hämtat inspiration från de regler som gäller flyktingar för att definiera skälen till att status som subsidiärt skyddsbehövande kan gå förlorad. Ordalydelsen och strukturen i artikel 19 i direktiv 2011/95, som gäller förlust av status som subsidiärt skyddsbehövande, uppvisar nämligen stora likheter med artikel 14 i direktivet, som gäller förlust av flyktingstatus. Denna sistnämnda artikel är i sin tur inspirerad av artikel 1 c i Genèvekonventionen.
- 57 Härav följer att kraven i Genèvekonventionen ska beaktas vid tolkningen av artikel 19 i direktiv 2011/95. I detta sammanhang har de handlingar som utfärdats av Förenta nationernas höga kommissariat för flyktingar (UNHCR) särskild relevans med hänsyn till den roll som UNHCR tilldelats av Genèvekonventionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 maj 2013, Halaf, C-528/11, EU:C:2013:342, punkt 44).
- 58 Det finns visserligen ingen bestämmelse i Genèvekonventionen där det uttryckligen föreskrivs att flyktingstatusen ska gå förlorad om det senare visar sig att denna status aldrig borde ha beviljats. UNHCR anser ändå att det beslut varigenom flyktingstatus beviljats i ett sådant fall i princip bör ogiltigförklaras (Genèvekonventionens vägledning om förfaranden och kriterier för fastställande av flyktingstatus enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll om flyktingars rättsliga ställning, 1992, punkt 117).
- 59 Det bör för det femte tilläggas att förlusten av status som subsidiärt skyddsbehövande enligt artikel 19.1 i direktiv 2011/95 inte innebär ett ställningstagande beträffande den separata frågan huruvida vederbörande förlorar all rätt att uppehålla sig i den berörda medlemsstaten och kan utvisas till sitt ursprungsland (se, analogt, dom av den 9 november 2010, B och D, C-57/09 och C-101/09, EU:C:2010:661, punkt 110).
- 60 I detta avseende ska det särskilt påpekas att till skillnad från förlusten av status som subsidiärt skyddsbehövande med tillämpning av artikel 19.3 b i direktiv 2011/95 omfattas förlusten av denna status enligt artikel 19.1 i direktivet varken av den situation då medlemsstaterna enligt artikel 4.1a i direktiv 2003/109 ska neka en person som beviljats internationellt skydd ställning som varaktigt bosatt, eller den situation då medlemsstaterna enligt artikel 9.3a i direktiv 2003/109 kan återkalla ställning som varaktigt bosatt.
- 61 Det följer vidare av artikel 2 h in fine i direktiv 2011/95 att direktivet inte hindrar att en person begär skydd genom att ansöka om en ”annan typ av skydd” som ligger utanför direktivets tillämpningsområde. I direktivet medges således att de mottagande medlemsstaterna i enlighet med nationell rätt kan bevilja ett nationellt skydd som medför rättigheter som gör det möjligt för personer som inte kan beviljas status som subsidiärt skyddsbehövande att uppehålla sig i den berörda medlemsstaten. En medlemsstats beviljande av en sådan nationell skyddsstatus faller emellertid utanför direktivets tillämpningsområde (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 november 2010, B och D, C-57/09 och C-101/09, EU:C:2010:661, punkterna 116–118).
- 62 Det ska tilläggas att i samband med de bedömningar som den berörda medlemsstaten ska göra enligt förfarandena till vilka det hänvisas i punkterna 60 och 61 i denna dom, är den skyldig att bland annat iaktta den grundläggande rätten till respekt för den berörda personens privat- och familjeliv, som inom deras respektive tillämpningsområden, säkerställs genom artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

- 63 En relevant omständighet i detta avseende är att den person vars status som subsidiärt skyddsbehövande återkallas enligt artikel 19.1 i direktivet, jämförd med artikel 16 i samma direktiv, i motsats till vad som är fallet i den situation som avses i artikel 19.3 i direktiv 2011/95, inte avsiktligt har vilselett den behöriga nationella myndigheten vid beviljandet av denna status.
- 64 Det framgår dessutom av punkterna 60 och 63 i denna dom att den tolkning av artikel 19.1 i direktiv 2011/95, jämförd med artikel 16 i samma direktiv, som gjorts i punkt 51 i denna dom, inte äventyrar den ändamålsenliga verkan av artikel 19.3 b i direktiv 2011/95.
- 65 Av det ovan anförda följer att den ställda frågan ska besvaras enligt följande. Artikel 19.1 i direktiv 2011/95, jämförd med artikel 16 i samma direktiv, ska tolkas så, att en medlemsstat ska återkalla status som subsidiärt skyddsbehövande när denna status har beviljats utan att villkoren för detta beviljande har uppfyllts, på grundval av uppgifter som sedermera har uppdagats vara felaktiga, även om den berörda personen inte har vilselett medlemsstaten i detta hänseende.

Rättegångskostnader

- 66 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Artikel 19.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, jämförd med artikel 16 i samma direktiv, ska tolkas så, att en medlemsstat ska återkalla status som subsidiärt skyddsbehövande när denna status har beviljats utan att villkoren för detta beviljande har uppfyllts, på grundval av uppgifter som sedermera har uppdagats vara felaktiga, även om den berörda personen inte har vilselett medlemsstaten i detta hänseende.

Underskrifter